

Transskription af: Kærlighedshistorie

S1E1 Sixten Sparre og Elvira Madigan:
Skandinaviens Romeo og Julie eller koldblodigt
partnerdrab?

Vært og idé: Pernille Brunse

Tilrettelæggere: Pernille Brunse og Emma Juul

Medvirkende: Morten Hammeken, idéhistoriker, historiker og oversætter af bogen “En dråbe faldt” om parret

Redaktør: Rikke Caroline Carlsen

Pernille Brunse: I en lysning i skoven sidder de tæt sammen. Sixten kikker på Elvira imens hun taler. Hun er helt utrolig smuk, som hun sidder der i skovbunden med sit lange lyse hår og sin hvide hud. Hendes nederdel er fugtig ligesom hans uniform. Det har været svært at finde ly for natten herude i skoven. Men nu er det snart lige meget. Madkurven er tom. Snapsen er drukket, og de har ikke flere penge. Og lige om lidt går solen ned over den sydfynske bøgeskov. Sixten trækker vejret dybt og rækker ud efter sin tjenesterevolver, og kort tid efter runger lyden af 2 skud gennem skoven. Velkommen til Kærlighedshistorie. Jeg hedder Pernille Brunse. Jeg elsker følelser, kærlighed og relationer. Og så elsker jeg også historie. Men jeg har en oplevelse af, at den fine historieformidling, den skal altid handle om slag, magtkampe og politik og opfindelser. Men jeg vil også gerne høre om, hvordan vi mennesker har elsket og levet og indgået i relationer med hinanden. Jeg vil gerne blive klogere på kærligheden og historien ved at høre om de største og mest fascinerende kærlighedsfortælling gennem tiden. Jeg håber, du lige så kærlighedslysten som mig. Velkommen til dig, Morten Hammeken.

Morten Hammeken: Tak skal du have, Pernille.

Pernille Brunse: Du er både historiker og idéhistoriker, og så har du beskæftiget dig rigtig meget med den her sagnomspundne kærlighedshistorie mellem den svenske soldat Sixten Sparre og den danske cirkusprinsesse Elvira Madigan. Den ender jo med, at de begge to findes skudt ude i en sydfynsk bøgeskov. En historie, som finder sted i slutningen af 1800-tallet, og som vi altså skal rulle ud sammen i dag. Morten, tror du på kærligheden?

Morten Hammeken: Ja, det vil jeg sige, at jeg bestemt gør. Og jeg tror også, at noget af det, der gør, at denne her historie har grebet mig, og at den fortsat griber rigtig mange mennesker og hele den her podcastserie du er ved at lave, jamen det er jo også, at vi jo nok alle sammen har et behov for at tro på kærligheden og dens store kærlighed også. Og det kan jo godt nogle gange vise sig, at den ikke holder helt stik ved nærmere afprøvning. Men det skal jo ikke afholde os fra at blive ved med at tro på den, vil jeg sige som den lidt optimistiske.

Pernille Brunse: Jeg fandt en undersøgelse fra Megafon fra 2019. Den viser faktisk, at 76 % af os danskere tror på den eneste ene. Hvorfor higer vi så efter den der kærlighedsfortælling og den store kærlighed, tror du?

Morten Hammeken: En biolog vil jo nok komme med et eller andet tørt og kedeligt svar om, at vi skal reproducere vores gener og sådan noget. Men, men, og det er der måske også noget rigtigt i. Men, men, men, den kommer jo også fra, at vi gerne vil finde en mening med livet, og at vi gerne vil finde nogen at spejle vores mening med livet i. Det er jo en i virkeligheden en en umulighed at leve med og en umulighed at leve uden.

Pernille Brunse: Kærligheden.

Morten Hammeken: Den skaber jo alle de forviklinger og starter krige og konflikter. Men den er jo også fantastisk og noget vi ikke vil være foruden.

Pernille Brunse: Ja, ingen kan leve uden den kærlighed. Men måske er vores længsel efter den får os til at drage forkerte konklusioner, når vi skal analysere en historie som i dag. Fortællingen om Elvira Madigan og Sixten Sparre er ofte blevet kaldt Skandinaviens svar på Romeo og Julie, og der er også visse ligheder. De to elskende findes dræbt, fordi de ikke kunne få hinanden i livet og altså har valgt døden. Og så er der modstanden fra parrets familier. I dag håber jeg at blive klogere på, om det her virkelig er historien om et forelsket par, som indgår en selvmordspagt, eller om det er fortællingen om et koldt og brutalt partnerdrab begået af Sixten og et efterfølgende selvmord. Men lad os starte med at få præsenteret vores to hovedpersoner. Og vi starter selvfølgelig med cirkusprinsessen med det smukke kunstnernavn Elvira Madigan.

Morten Hammeken: Ja, med hendes rigtige navn, det er jo faktisk Hedvig Jensen. Hun bliver jo født af en mor, der nu om dage ville hun måske have været med i de unge mødre, fordi hun er jo kun 16 eller 17, da hun er meget ung. Og sandsynligvis er det jo også resultatet af en lille tur i høet, så at sige. Det har det jo på ingen måde været planlagt.

Pernille Brunse: Hun bliver født i 1867, Elvira eller Hedvig. Og hvad er det for en familie, hun bliver født ind i?

Morten Hammeken: Hun bliver født ind i cirkuslivet helt fra starten antageligvis 3-4 år begynder hun at være med i klovnesetuppet. Så er der en masse klovne og så kan man forestille sig de små piger, de med klovne legen og sådan noget. Og der var ikke noget der hed skole eller folkeskole eller sådan noget, så det var den vej igennem hun også fik sin opdragelse.

Pernille Brunse: Og Elvira, da hun bliver teenager, hvad er så hendes rolle i cirkuset?

Morten Hammeken: Jamen, der kan man sige, at på et tidspunkt, så møder Laura altså Elviras mor, en ung amerikansk cirkusartist, der hedder John Madigan, som er kommet over sammen med sine brødre fra USA for at prøve lykken i europæiske cirkus. Og så adopterer han Elvira, og hun får navnet Elvira Madigan fra ham. Og det bliver jo så hendes kunstnernavn, som også er det navn, vi kender hende under nu. Og det er så under hans kyndige hånd, at hun bliver trænet til at være linedanser.

Pernille Brunse: Jamen, hvordan er det hun ser ud? Prøv lige at beskrive det her klassiske billede af hende, Morten.

Morten Hammeken: Der kan jeg jo...

Pernille Brunse: Hun ligner en skønhed, altså.

Morten Hammeken: Hun er... Det, vi ved fra kilderne på den tid, det er, at hun er virkelig smuk. Men noget af det, som jo også underbygger det her, det er jo nogle af de anmeldelser, der er her, kan man sige. Et en anmeldelse fra Valdemar Svan, den svenske forfatter, der som 11 årig så hende. Han siger det sådan her: "Det var en engel, der stod deroppe på linen. En engel med blå øjne, lyserøde kinder og et guld glimtende hår, der bølgede ned til livet. En engel, der var meget mere dejlig end dem, den Kalmar-fødte Jenny Nyström malede på julekortene med forsølvet sand og knitrede på papiret. Ja, hun var meget dejligere, selvom hun ikke havde vinger." Og så er det jo sådan en virkelig fortryllende beskrivelse af det at opleve Elvira Madigan i cirkuset for den svenske forfatter og og det er jo også det, man kan læse i mange af de anmeldelser, der er i aviserne både i Sverige og Danmark er de roser alle sammen Elvira som en helt fantastisk oplevelse. Det er hende, der er centrum i anmeldelserne. Det er hende, der er stjernen her. Hun bliver. Hun har jo nogle meget, meget elegante kjoler på, og hun ligner jo sådan en klassisk cirkusprinsesse, som de fleste nok har et billede af.

Morten Hammeken: Der er jo ingen tvivl om, at det at gå i cirkus dengang... For det første, så var det ligesom den underholdning, du havde der. Ikke noget der hed biografen og teatret var for dyrt, og operaen var for de rige og sådan noget. Så når almindelige mennesker skulle ud at more sig, så var der cirkus. Ja, men der var også en enorm seksuel ladning i det at gå i cirkus. Ikke fordi Elvira hun havde håret helt foldet ud, og det var i sig selv en meget vovet ting for samtiden, hvor man

havde altså pænt pakket ind i én hat, og der var en meget mere seksuel fri energi på spil i hendes optræden her og der er også nogle af de her beskrivelser i bøgerne, der fortæller om, hvordan der simpelthen sad en gruppe mænd nede på de forreste rækker, og man kan nærmest forestille sig, at de sad med hånden i bukserne og virkelig var der for at se på en lækker steg, der dansede for dem. Det er jo næsten som en slags stripshow i forhold til samtiden.

Pernille Brunse: Så det har været meget erotisk for de her gæster i cirkuset at sidde og kigge på den skønne Elvira Madigan, der går på line.

Morten Hammeken: Det har været et meget erotisk, ja.

Pernille Brunse: Og så kommer vi jo frem til en af de mænd, der så på et tidspunkt er inde at se Elvira i cirkuset. Det er Sixten, den svenske dragonløjtnant. Hvem er han?

Morten Hammeken: Han er adelssøn. Han er født ind i en en meget fornem svensk adelsslægt. Det er jo sådan i Sverige, at der har du det her ligesom rangordnede system med hvor tæt du er på den svenske kongefamilie og familien, hvor familien kommer af... De ligger meget højt på listen. De har meget tætte forbindelser til det svenske kongehus. Men det, der er deres problem, er, at Sixten far, han har lavet nogle rigtig dårlige investeringer og formøblet hele Sparre-slægtens formue, så de er nærmest gået bankerot på det her tidspunkt. Og det, der så sker, er, at Sixten, der er den næstældste søn. Han får jo så den her klassiske karriere i militæret, og hans storebror skulle arve godset osv. Men hvad gør man så, når man har et fint navn, og man ikke har nogle penge?

Pernille Brunse: Man gifter sig.

Morten Hammeken: Så gifter man sig. Ja, det er fuldstændigt rigtigt. Gifter man sig nemlig med nogen, der har mange penge, men ikke har et særligt fint navn. Og det er netop den her slags lidt fornuftsægteskab, som Sixten så er blevet rullet ind i. Han bliver nemlig gift med en kvinde, der hedder Luitgard Adlercreutz fra Adlercreutz-familien, som som ikke har et lige så fint navn som slægten, men som har rigtig mange penge.

Pernille Brunse: Så han er en gift mand. På det her tidspunkt er han også far.

Morten Hammeken: Han er gift, og han har to børn, to drenge.

Pernille Brunse: Og nu er vi fremme ved Elviras og Sixten første møde. Året er 1888, og vi befinder os i Kristianstad i Sydsverige, hvor familien Madigans berømte cirkus har gjort ophold. Elvira er 20 år gammel og altså allerede på det her tidspunkt berømt for sit store talent som linedanserinde ikke langt fra Cirkuspladsen ligger det Skånske Dragonregiment, og heriblandt er den 33-årige løjtnant

Sixten Sparre. En kold januardag køber han billet til aftenens forestilling. Sixten sidder et sted blandt publikum iført sin mørke soldater uniform, og hans lille overskæg er velfriseret. Stemningen i teltet er høj, og publikum klapper og griner begejstret. På et tidspunkt går Elvira og hendes søster Gisela ind i manegen. Pigerne bliver modtaget med bifald og blomster allerede inden deres optræden er startet. Elvira er iført strømpebukser og en kort kjole med blonderkant og broderier, og ned ad ryggen hænger hendes lange, lyse hår. Sixten bliver med det samme tryllebundet af hendes udseende og optræden på linen, og de følgende aftener sidder han igen og igen på tilskuerpladserne.

Morten Hammeken: Og så bliver han åbenbart fuldstændig grebet. Fuldstændig besat af denne her erotiske forførende præstation. Fordi man skal jo ikke glemme, udover at Elvira Madigan hun var hot stuff, så var hun også virkelig, virkelig dygtig Hun. Hun fik jo kongens guldkors sammen med sin adoptiv søster, som hun optrådte sammen med på linen. De fik Kongens Guldkors, da de optrådte her i Tivoli. Det var virkelig en hæder at få det kongelige stempel på den måde, så Elvira var jo også en kæmpe stjerne på den måde.

Pernille Brunse: Hvordan kan du beskrive... hvordan så det ud rent visuelt? Hvis man havde siddet i det cirkus? Hvad er det Elvira laver inde i manegen?

Morten Hammeken: Ja, altså man kan sige ofte... Det har jo selvfølgelig varieret lidt, men ofte var det sådan, at der var udspændt en slap line og en stram line, så det er også derfra udtrykket gå på slap line kommer. Men, men så dansede Elvira på den ene line, på den slap line nederst, og så dansede Gisela, hendes adoptiv søster ovenover i sådan et slags koreograferet show, hvor de dansede rundt på de her tynde liner. Så det har jo været et vildt flot koreograferet show, de to de to piger har leveret.

Pernille Brunse: Og så Sixten Sparre den svenske soldat. Han er altså i cirkus.

Morten Hammeken: Han. Han ser Elvira, og så lader det til, at han bliver fuldstændig besat af hende. Sempelthen. Det er det, der sker, er, at han begynder at komme til alle forestillinger, så han bliver simpelthen fast mand i på rækkerne og skal se Elvira hver aften eller hvor tit de optræder. Og på et tidspunkt, så indleder han så også en kontakt til til Elviras mor. Mens Elvira og moderen og John er på vej ud fra scenen, så kommer han hen og spørger moderen, om han kunne få lov til at indlede en en samtale eller en korrespondance med hendes datter, og Laura, Elviras mor, hun bliver med det samme skeptisk, og sådan 'du skal holde dig væk fra min datter'.

Pernille Brunse: Han får jo så en afvisning her fra Laura Madigan, altså Elviras mor. Men han giver jo ikke op. Hvordan lykkedes det at komme i kontakt med Elvira?

Morten Hammeken: Jamen, det lykkedes på den måde, og det ved vi fra senere interviews med Elviras nye adoptivdatter, hende her Gisela. Hun forlader på et tidspunkt cirkuset, og så kommer der ligesom en ny ind der skal være Elviras lærling, kan man sige. En pige, der er yngre end Elvira,

og hun får så ligesom chancen af Sixten Sparre. Han får regnet ud, at han kan presse hende. Her er den den 15-årige pige. Hun hed også Hedvig. Det er lidt forvirrende. Men Hedvig Junior til at overlevere breve til Elvira Madigan. Så det er den vej igennem, uden moderens velsignelse. At Sixten begynder at sende hende breve i smug. Ifølge Laura, så er det nærmest dagligt, at han bombarderer hende med kærlighedsbreve.

Pernille Brunse: Hvad står der i breve?

Morten Hammeken: Ja, det er jo så det. Det ved vi jo desværre ikke særlig meget om. De er jo desværre gået tabt. Det havde været en guldgrube fra et historikersperspektiv at have dem.

Pernille Brunse: Ja, at sidde og snage i de breve. Men han erklærer sin kærlighed til hende ved. Det ved vi?

Morten Hammeken: Ja, altså, noget af det ville jo være noget af det, vi ved noget om, er de her ting, som vi i junior har fortalt os i de her efterfølgende interviews om, hvad var det, der foregik og det vi ved? Det er fra hende også, at Sixten. Han lover hende guld og grønne skove, og han fortæller sandsynligvis Elvira, at han jo altså er gift, men at han regner med at blive skilt fra sine fra sin kone. Så det er jo også den her klassiske mand, der går ind og lover, at jeg er lige ved at blive skilt fra min kone, hvis jeg lover hende en masse ting.

Pernille Brunse: Hvad er det? Penge? Han lover hende en fin tilværelse.

Morten Hammeken: Han. Han præsenterer jo sig selv. Det kan vi se senere også på. På deres tur gennem Sverige og Danmark præsenterer Sixten sig selv som Grev Sparre. Så det er jo muligvis også det, han har præsenteret sig selv som hos Elvira.

Pernille Brunse: Men det er han ikke.

Morten Hammeken: Han er ikke han. Nej, han har en storebror. Der er den, der skal arve grevetitlen.

Pernille Brunse: Men han er ikke selv Grev Sparre.

Morten Hammeken: Han har ikke selv Grev Sparre.

Pernille Brunse: Nej, men ved vi noget om, om det er gengældt fra Elvira? Kommer der også breve tilbage fra hendes fra hendes hånd?

Morten Hammeken: Det gør der, og det er jo så der, man kan sige... Det havde næsten været endnu mere interessant for at forstå parrets dynamik og have haft Elvira's breve. Men det vil i hvert fald ved også fra fra Hedvig Junior det er, at Sixten han tre gange i løbet af deres brev korrespondance truer med at begå selvmord, hvis Elvira hun afbryder deres brev korrespondance, fordi Elvira hun forsøger faktisk gentagne gange og afbryde korrespondancen med ham, og så siger han jamen så vil han simpelthen skyde hovedet af sig selv, hvis hun. Hvis hun ikke vil blive ved med at snakke med ham. Og det er jo det. Det er jo der, hvor man kan sige. På den ene side, så kan det hurtigt blive til et romantisk, og han er så forelsket i hende. Men det er også der vi måske med vores lidt mere moderne MeToo briller må sige, hov, det lyder da egentlig som en lidt psykopatisk manipulerende adfærd, det der. Hvad er det for noget?

Pernille Brunse: Vil du sige har Elvira også følelser for Sixten?

Morten Hammeken: Jeg tror Elvira har været fascineret af, at man skal tænke en cirkus pige, som har levet hele sit liv i et cirkus, som aldrig har fået lov til af moderen og få nogen interesse for mænd. Hun er jo en ung pige, og hun har også lyster. Hun har også seksuel drive og sådan noget, så det er da selvfølgelig også lidt spændende for hende, at der er en fyr der i fin løjtnantuniform, der kommer og viser hendes så meget interesse. Det er der selvfølgelig noget fascinerende, så jeg tror det har været både lidt spændende og lidt... Hun har måske også været lidt bange for, hvad det var for noget.

Pernille Brunse: Morten er umiddelbart ikke overbevist om, at der var stor kærlighed mellem Elvira og Sixten. Det virker også ret sindssygt at true med at begå selvmord, hvis hun forlader ham, når han knap nok kender hende. Mine advarselslamper blinker i hvert fald en smule her. Ja, hvem der bare havde deres breve og kunne læse med. Men det har vi desværre ikke. Til gengæld kan vi følge med i deres handlinger. I sommeren 1889, cirka halvandet år efter at Sixten første gang så Elvira i manegen og blev dybt betaget af hende, eller besat, som Morten siger. Der lægger de to en plan om at flygte sammen. Vi ved ikke, hvor godt de to rent faktisk kender hinanden på det her tidspunkt. Vi ved ikke, om de har mødt de to alene, om de har kysset og holdt i hånd, eller om de udelukkende kender hinanden gennem brevene. Men faktum er, at de to planlægger en flugt. Jeg er lidt nysgerrig på, hvis ide det er at stikke af?

Morten Hammeken: Ja, altså det er jo der, hvor vi igen også må må forlade os lidt på sekundære kilder. Men det lader til at være Sixten's forslag, at de skal på den her tur sammen. Hvad han så nærmere har fortalt hende, det ved vi jo så desværre ikke, fordi vi ikke har brev korrespondancen. Men der er nok ikke nogen tvivl om, at det der ender med at blive deres rejse, det er ikke det, Sixten har lovet Elvira. Han har nok snarere stillet i nogle nogle ting i udsigt med det her med, at han skulle skilles fra sin kone, og de skulle leve sammen og de her ting så.

Pernille Brunse: Men altså alligevel. Morten halvandet år har de skrevet sammen, og hun siger ja til at stikke af med ham. Altså, kunne det ikke være, fordi hun elsker ham?

Morten Hammeken: Det er det... Det er selvfølgelig en mulighed, at det er fordi hun elsker ham. Men samtidig vil jeg sige, at den kærlighed er jo så i hvert fald også båret af enormt meget manipulation fra hans side. Og enormt. Altså enormt meget styring. Og også løgn og bedrag i forhold til dels hvad han fortæller Elvira, men også hvad vi kan se, hvordan han opfører sig på deres ture sammen, hvor han lyver, så vandet driver. Hele vejen igennem.

Pernille Brunse: Jamen, hvad er det han lover? Hvad er det, tanken er med den der flugt og et liv sammen? Hvad er det, han siger til Elvira, at hun får?

Morten Hammeken: Altså Elvira hun forestiller sig jo nok, at det bliver noget a la Sixten fædrene gods der i Bjärka-Säby. Altså et stort flot svensk gods. Og det er jo selvfølgelig noget mere tillokkende for Elvira. Det liv, som Sixten han stiller hende i udsigt, end det hun har. Fordi man skal også huske, selv om hun er en ret stor stjerne på det her tidspunkt i cirkusmiljøet og så videre, så er det også nogle lidt usle kår, hun lever under.

Pernille Brunse: Og det er altså det, Sixten siger. Det behøver du ikke med Elvira. Kom med mig, så kan jeg love dig et helt nyt liv som adelsfrue. Næsten. Men hvad ved vi så om selve deres flugt?

Morten Hammeken: Jamen altså, det vi ved, det er, at Sixten har instrueret Elvira i at tage alle moderens smykker og pantsætte dem. Eller i hvert fald tage en masse af de her ting. Og det var jo på det tidspunkt også. Der var jo ikke på den måde en bankkonto, hvor du kunne have alle dine penge og slet ikke for cirkus folk. Så guld og smykker, det var altså den måde du havde værdier på. Så det har været et stort slag også at. Men, men Elvira blev bedt om at pantsætte de her ting, det ved vi fra den her pantelåner.

Pernille Brunse: Stjal fra sin mor.

Morten Hammeken: Stjæle fra sin mor, og så tager hun tidligt om morgenen og mødes med med Sixten.

Pernille Brunse: Tidligt tirsdag morgen den 28. Maj 1889 forlader den 21 årige cirkusprinsesse Elvira Madigan sin familie uden at sige farvel. På sit værelse har hun efterladt et afskedsbrev. Hun har pakket størstedelen af sit tøj. Men efterladt sine cirkuskostumer. Med kufferterne i hænderne spadserer hun til stationen i den lille by Sundsvall nord for Stockholm, hvor cirkuset har slået sig ned for en stund. Hun sætter sig ind i et tog, som klokken 9.40 forlader perronen og kører hende til den by, hvor Sixten og hende har aftalt at mødes. Herefter fortsætter deres flugt over Stockholm med nattoget videre til Malmø for endelig at lande i København.

Morten Hammeken: Det interessante er også, at moren, da hun opdager at Elvira er væk, så prøver hun at indhente Elvira, og hun tager så en flod damper. Men hun havde faktisk nået at indhente

parret i Stockholm. Hvis ikke det var fordi der havde været vildt meget tåge, ved vi fra de meteorologiske rapporter fra den dag, der gjorde, at den her flodpramme simpelthen var forsinket og ikke nåede frem. Så moderen hun, at man skal forestille sig, at hun jager dem hele vejen igennem Sverige. Men hun kommer hele tiden en postgang for sent, for så er de videre til næste sted.

Pernille Brunse: Så de har Laura Madigan lige i hælene.

Morten Hammeken: De har Laura Madigan i hælene i hvert fald så længe de er i Sverige ved vi, at hun prøver at nå, fordi hun er jo virkelig bange på sin datters vegne. Hvad er det for noget uføre, min pige har kastet sig ud i her? Moderen har været meget bekymret, også fordi hun synes, Elvira's sindstilstand er gået gået ned ad bakke. Hun har været deprimeret de seneste uger, fortæller Laura senere hen og Elvira har snakket om det her med jamen, hvordan er det at dø og sådan nogle ting? Altså, hun er begyndt at være sådan... Ændrer lidt personlighed ifølge Laura. Og hun er altså bange for, at det er Sixten, der fylder hende med alt muligt her.

Pernille Brunse: Men det ved vi jo så ikke noget om. Det kan også være Elvira's egne tanker, altså.

Morten Hammeken: Ja, det ved vi selvfølgelig ikke med sikkerhed. Men man kan sige det, der taler for at, at det ikke nødvendigvis er hende selv, det er, at hun jo altså går fra at være en pige, der bliver beskrevet som som glad og, men lidt introvert og stille. Men men til at ændre karakter og blive sådan lidt mere febrilsk og overspændt, som man kalder det i tiden, som et udtryk for, at hun hun virker rastløs og sådan nogle ting.

Pernille Brunse: Og det er altså i den sindstilstand, at hun er på den her flugt gennem Sverige og så også lander i København på et tidspunkt. Møder de nogle mennesker. Undervejs er der nogle, der beretter om at have mødt dem.

Morten Hammeken: Vi ved, at de har sandsynligvis ikke været i København særlig længe. Det har bare været for at komme videre, og det hænger måske også... Der, spekulerer man selvfølgelig bare lidt. Men måske lidt sammen med, at de også har vidst, at Elvira med god sandsynlighed ville blive genkendt, og Laura, som måske ville få nys om det. Så København har ikke været helt sikker for dem som flugt sted, så de tager ret hurtigt videre ned igennem landet. Og så lander de jo her på Hotel Svendborg som er et meget flot hotel der der ligger her ned til Svendborg Svendborgsund. Ja, og det er vi så ved derfra. Det er at de indlogerer sig som Grev Sparre med hustru på bryllupsrejse. Det kan man se fra den her bog. Ja, det står der. Og hvis man lige prøver at pille den lidt fra hinanden, så er det jo løgn på løgn, på løgn, fordi Grev Sparre. Han er ikke greve. Det er ikke hans hustru, og de er ikke på bryllupsrejse.

Pernille Brunse: Men det vidner måske om, hvad de drømmer om begge to.

Morten Hammeken: Ja, det kan være, at det er den fælles, den fælles løgnehistorie, de har, de har brygget sammen her. Det er jo ikke til at sige.

Pernille Brunse: Det liv, som de ville ønske, de kunne få eller kunne få.

Morten Hammeken: Ja, det ville jo i hvert fald også ved er, at som vi jo har fra fra hotelejereren på det her tidspunkt eller forpagteren, at at de efterlader sig en kæmpe stor gæld.

Pernille Brunse: På hotellet?

Morten Hammeken: På hotellet.

Pernille Brunse: De kan ikke betale regningen.

Morten Hammeken: De har jo altså. Sixten har pantsat alt hvad han ejer, og han har pantsat sin officers hest. Det var jo også en forbrydelse. Det måtte han ikke tage sig af. Det var den svenske stats ejendom. Han har lånt penge af alle sine soldaterkammerater og faderens venner og sådan. Han har lånt alt, hvad han kunne. Han har hævet sine børns børneopsparing. Det svarer til et nutids beløb på omkring 250.000 kr. Dem har han hævet rub og stub. Og så har han knaldet hele møget af.

Pernille Brunse: Og hvad med Olivias mors smykker?

Morten Hammeken: De er også væk. De lever sådan et altså. Sixten realiserer sådan en slags vild boheme drøm, hvor han bare kaster om sig med penge og udskejelser.

Pernille Brunse: Ved vi noget om, hvordan Elvira tænker og føler, da de kommer frem til til Sydfyn og hotellet i Svendborg?

Morten Hammeken: Altså, vi ved ikke så meget om. Hvad med Elvira? Fordi det er ikke sådan, at hun fører en dagbog. Hun skriver desværre. Det havde jo været vildt interessant. Men altså, det vi ved er hvad kan man sige? De artefakter som vi ligesom kan tolke på fra historien, altså det vi jo for eksempel kan se, det er at Elvira hun, da de et par par uger senere kommer til til Troense og bor hernede, der er.

Pernille Brunse: Tåsinge.

Morten Hammeken: Nede på Tåsinge. Der efterlader Elvira altså sit guldur hos det her lille vandrehjem, og det kan man sige, at det er et meget, meget værdifuldt guldur, hun bare lader stå på værelset efter at de smutter. Og der kan man jo sige, har det måske begyndt at være for pinligt for Elvira. Det her med at de lyver og bedrager sig igennem og låner penge, de ikke har. Og så bliver det for meget for Elvira at leve på det her. Grunden til at de i det hele taget også forlader Hotel Svendborg er jo, at forpagteren på hotellet, han spørger jo, den er værdige greve, om ikke han snart kunne tænke sig at betale den betragtelige kredit, han har han har løbet op, og så i nattens mulm og mørke, så stikker de altså bare af fra regningen.

Pernille Brunse: De tager af sted om natten.

Morten Hammeken: De tager i hvert fald afsted tidligt om morgenen, så de slipper for at blive konfronteret med det. Og han har jo. Han har jo lovet den forpagter inden. Ja, ja, men pengene kommer i morgen. Jeg skal lige have det ordnet med mine, med mine folk i Sverige. Han spiller jo den her rolle som en greve, som han ikke er.

Pernille Brunse: Parret har nu været på flugt i halvanden måned, og det nærmer sig slutningen. Pengene er mere end brugt, og de må stikke af fra regningerne. Blandt andet på hotellet i Svendborg. Sixten og Elvira indlogerer sig på et lille vandrerhjem på Tåsinge. Den 17. Juli 1889. Næste morgen kommer parret ned fra deres værelse og spiser morgenmad klokken 9. Bestyrerinden beretter efterfølgende om, at de fik blødkogte æg og kaffe. Sixten spørger efter en madkurv i stedet for frokost og bestyrer, inden de laver lidt smørrebrød og lægger det i kurven sammen med et par øl og lidt snaps. Parret går efterfølgende ud ad døren med madkurven i hånden og fortæller, at de først vil være sent hjemme. De vender dog aldrig tilbage. Sixten og Elvira går cirka 3-4 kilometer sydpå i skoven. Her finder de en afsidesliggende lysning, hvor de spiser maden fra den medbragte madkurv. Det her bliver deres sidste måltid. Jeg vil gerne lige læse op, Morten, hvad der stod i Øresunds Posten den 25. Juli 1889 om deres sidste timer sammen. Altså hvad der stod i avisen: "Derefter er de kun blevet set i live i et hus ved Nørreskov, hvor de fik et glas vand. Gennem et sumpet krat, var de kommet til en lille åben plads, hvor de under nogle små bøgetræer havde spist deres mad. Madkurven var tom. Under dem lå et tæppe, og desuden fandt man en paraply og en parasol. Han lå til venstre for hende, ramt af et revolver skud i højre tinding. Hun var såret af et lignende skud i venstre tinding. Det var åbenbart, at han havde skudt hende og derefter sig selv. Thi hendes arme var foldet sammen over brystet, og hans lå udstrakt ved siden af. Sammen med våbnet. Begges ansigtsudtryk var ganske rolige." Hvad bliver konklusionen? Nu læser jeg det her fra pressen. Hvad bliver konklusionen på deres død, i pressen og i befolkningen?

Morten Hammeken: Jamen altså, der opstår jo meget hurtigt en en fortælling om parret. Det er jo sådan en magisk historie, der simpelthen begynder at stå så stærkt allerede der.

Pernille Brunse: Så Så den bliver grebet i pressen og i befolkningen. Altså lynhurtigt meget til den romantiske kærlighedsfortælling om, at to mennesker, der ikke kan få hinanden. Måtte simpelthen

begå et dobbelt selvmord i kærlighedens navn for at kunne være sammen i døden. Det er den fortælling?

Morten Hammeken: Det er det. Og der vil jeg så sige i forhold til til det vi snakkede om med Romeo og Julie, så er det jo meget vigtigt netop at holde sig for øje her som du også lige nævnte, at der ikke er tale om et dobbelt selvmord i sådan Romeo og Juliet forstand. Der er jo faktisk tale om et mord og selvmord. Elvira. Hun bliver, hun bliver myrdet. Om det så har været mere eller mindre frivilligt. Hvor meget hun har stridt imod det. Det ved vi ikke. Men vi kan i hvert fald konstatere fra. Fra dødsattesten, at hun bliver myrdet. Og så tager Sixten sit eget liv.

Pernille Brunse: Og om hun ville det eller ej. Ja, det er jo det store spørgsmål. Og det er også derfor måske har inspireret kunstnere og eftertiden så meget. Jeg har fundet en film, som du helt sikkert kender fra fra 1967, en svensk film instrueret af Bo Widerberg om Elvira og Sixten. Og jeg vil sige, det er en kærlighedsfilm. Og i den film, der fremstiller han det faktisk som om, at Elvira tager initiativet til selvmordet. Jeg vil godt lige prøve at afspille et lillebitte klip fra den scene. Ellers kan man jo selv springe ind og se den.

Elviras stemme: Forstår du, hvad vi måste gøre sixten?

Sixtens stemme: Si det inte.

Elviras stemme: Vi måste. Der findes ingen annen utveg.

Pernille Brunse: Øh igen, hvorfor tror du, at kunsten vælger den fortolkning?

Morten Hammeken: Jamen, det er jo fordi det er den nærliggende måde at stille det op som den her arketype på. De elskende, der ikke kan få hinanden. Det er så fristende, ikke? Det er så dragende en historie, så den skygger for realiteterne. Jeg vil sige ja, altså, vi kan jo ikke sige noget med sikkerhed, men når vi kigger på Sixtens opførsel ikke, belåner sig op over begge ører, fortæller sine soldaterkammerater om, at nu vil han gå ud, og han hader sine chefer for at få chefen til at skrive under på de kugler, han bruger til at skyde Elvira og ham selv med. Som en sidste fuckfinger til sin, til sin overordnede her i dragonregiment altså. Alt peger på, at han har. Han har tømt børnenes opsparinger. Alt peger på, at Sixten har haft et ønske om at realisere en dødsfantasi og Elvira, hun er sådan en slags rekvisit, der bliver trukket med på hans tur. Ej, så kan jeg få denne her danske cirkusprinsesse med på min på min rekvisit. Men jeg vil sige, at det overordnede eller overvejende usandsynligt, at han skulle have fortalt hende denne her historie fra starten. Han har manipuleret med hende og trukket hende ind i den her fortælling om guld og grønne skove.

Pernille Brunse: Det er i hvert fald den vogn, du er på, kan man sige Morten. For man kunne jo også have sluttet historien her. Sådan så fint og romantisk. Nu ligger de der i den sydfynske

bøgeskov, og hun har armene foldet over brystet, og han ligger ved siden af. Det her elskende par, som måtte give op for i forhold til at få et liv sammen. Vi kunne have sluttet her. Jo, men Morten, det ødelægger du lidt, synes jeg.

Morten Hammeken: Jamen, det er jeg ked af. Så vil jeg gerne lette stemningen lidt ved at læse et meget, meget smukt digt op fra Elvira's hånd. Hvis jeg må.

Pernille Brunse: Det må du gerne.

Morten Hammeken: Fordi Elvira, hun øh... De sidste ord vi har fra hende. Det er jo faktisk et et digt, som hun skriver på på det her madpapir, de har fået med fra fra det her sted, de bor på Tåsinge. Så har hun efterladt et lille digt, som hun lader stikke op af sin lomme på en måde, så det er tydeligt. Hun vil gerne have, at folk finder det her afskeds afskedsdigt fra hende.

Pernille Brunse: Det vil jeg meget gerne høre.

Morten Hammeken: "En dråbe faldt i vandet og hensvandt blot sagte. Og stedet hvor den faldt omringes fra ring til ring. Hvad var det der faldt der, og hvor kom den fra? Det var blot et liv og blot en død, som kom for at vinde sig et spor. Nu hviler vandet atter."

Pernille Brunse: Det er nogle meget, meget smukke ord, hun skriver, Morten. Hvordan tolker du dem i forhold til det her med hendes? Altså var hun med på den her med at dø eller ej?

Morten Hammeken: Jeg tror, at hun på det her tidspunkt, der har hun indset at at der ikke var nogen vej tilbage. Jeg tror ligesom hun har indstillet sig på sin skæbne, fordi nu nu er hun kommet så langt ud, at der er ingen anden udvej. Det er jeg ret sikker på, at Sixten har fået overbevist hende om. Jeg ser det her digt som hendes ligesom resignerede afskedsbrev til livet.

Pernille Brunse: Til livet.

Morten Hammeken: Ja.

Pernille Brunse: Hun er jo med på, at hun skal dø her og skriver jo farvel. Kan det ikke også være fordi det var kærlighed, og at hun gerne ville det her?

Morten Hammeken: Jo, det kan vi jo ikke udelukke. Altså, hvis man kan sige, hvis vi havde en dagbog fra Elvira eller et eller andet et eller andet direkte kilde, brevkorrespondance eller sådan

noget, så kunne vi jo sige det på den ene eller den anden vej. Så Så i det her tilfælde må vi sige jamen vi kan selvfølgelig ikke vide, måske kan Elvira i virkeligheden have været dybt forelsket i Sixten, og måske kan det her have været hende, der, der, som Bo Hvidberg lægger op til har har presset hans hånd, men alle de ting der ligger op til til hele deres rejse sammen. Det tyder i hvert fald på, at Sixten har haft en plan. Han har skrevet på den her æske med med patronerne. Der har han også skrevet til Elvira. "Min egen". Meget makabert. Det har han skrevet på på på patronæskan. Dem finder man efter ved mord-scenen. Men det er jo stadigvæk en historie der står meget stærkt i det man kan sige. Det kulturelle aspekt af Elvira Madigan og Sixten Sparre fortællingen. Der står det romantiske fortælling stadig meget stærkt.

Pernille Brunse: Den kan ikke... Det kommer aldrig til at forsvinde?

Morten Hammeken: Det gør den nok ikke. Og der er jo også for eksempel det her med Mozarts 21. klaverkoncert, som bliver brugt i Bo Widerbergs film, som jo nærmest er blevet synonymt med Elvira Madigan. Nu det. Det kan være, at dine lyttere også kan høre et lille klip af den på et tidspunkt, men det er jo et lille elegant klaverstykke, som virkelig er blevet forbundet med Elvira Madigan og Sixten Sparre.

Pernille Brunse: Der er også noget andet, der holder liv i fortællingen. Den romantiske kærlighedsfortælling. Jeg sad og googled lidt frem og tilbage i Morten, inden vi skulle i studiet. De ligger begravet ved Tåsinge. Der bliver de begravet sammen i 1889, og jeg læste, at der stadig er par på Sydfyn, når de bliver gift i den samme kirke. Så lægger de deres brudebuket på Elviras grav. Ved du, om det er sandt?

Morten Hammeken: Ja, det har jeg også hørt. Jeg har jo været nede og sige, at i forbindelse med bogens udgivelse var jeg også på forsamlingshus i Tåsinge. Det er lige ved siden af Landet kirkegård, hvor vi også var ude forbi det. Og det er jo stadig en decideret turistattraktion, og det er jo også noget af det, der er med til at gøre den her fortælling så stærk, at du har den her fælles gravplads. Der har lige været en lokalpolitiker fra Svendborg, der også faktisk foreslog, at nu skulle man grave hans grav op og flytte ham og flytte ham tilbage til Sverige. Det synes jeg ville være ville være lidt let at overse den historiske betydning for området også. Men, men, men. Det er i hvert fald også meget usædvanligt, at de er blevet begravet sammen.

Pernille Brunse: Ja, fordi jeg tænker Morten. Altså, vi er jo i slutningen af 1800-tallet, og kirken er stadig ret vigtig. Egentlig er det jo en synd at begå utroskab..

Morten Hammeken: Og det er en synd at begå selvmord...

Pernille Brunse: Og det er en synd at begå selvmord. Der var jo mange kirker og præster, der ville have nægtet at begrave folk, der har begået selvmord eller været utro og så endda sammen. Morten

Hvorfor? Hvorfor tror du, at den her historie interesserer os så meget? Og hvorfor er det vigtigt for os at blive ved med at tale om det?

Morten Hammeken: Er den jo, fordi det er vigtigt for os at blive ved med at tro på kærligheden, og derfor bliver vi også ved med at finde kærligheden. Og ligesom se kærligheden måske også nogle steder, hvor den faktisk ikke var der i samme grad, som vi havde håbet. Og det kan man sige, der er det måske historikerens rolle at prøve at afklæde nogle af de her ting. Men samtidig skal man selvfølgelig heller ikke sørge for, at romantikken og kærligheden forsvinder helt ud. Så jeg synes, det er godt at få taget den her diskussion, Og det er godt også at holde fast i, at den jo altså kommer fra vores behov for at tro på kærligheden. Og det er jo en dejlig ting.

Pernille Brunse: Jamen Morten, tusind tak for i dag. For at folde den her historie ud.

Morten Hammeken: Ja, velbekomme.

Pernille Brunse: Og længe leve kærligheden.

Morten Hammeken: Det siger jeg også.

Pernille Brunse: Jeg hælder til, at Sixten slog Elvira ihjel. Og at hun dermed var offer for en manipulerende mand med en drabelig plan. Samtiden har uden tvivl haft de lidt for romantiske briller på, dengang man fandt det døde par i skovbunden. Jeg er dog også selv en romantiker, og jeg kan godt forstå dem, der valgte kærligheden. Men historien om Elvira og Sixten er en påmindelse om at være kritisk selv i kærlighed. Kærlighedshistorie er produceret af Juul og Brunse for Vores tid. Med støtte fra William Demant Fonden, redaktør af Rikke Caroline Carlsen. Bag musikken står Lucas Francis Claver og lyddesign af Frederik Gabrielsson, og mit navn er Pernille Brunse. Du kan finde flere podcasts om historie ved at søge på Vores tid i din podcast app.

[Vores Tid – Nationalmuseets Mediehus](#)

[Kærlighedshistorie S1E1: Sixten Sparre og Elvira Madigan](#)

Lyddesign: Frederik Gabrielsson og Lucas Francis Claver

Produceret for Vores Tid med støtte fra William Demant Fonden